

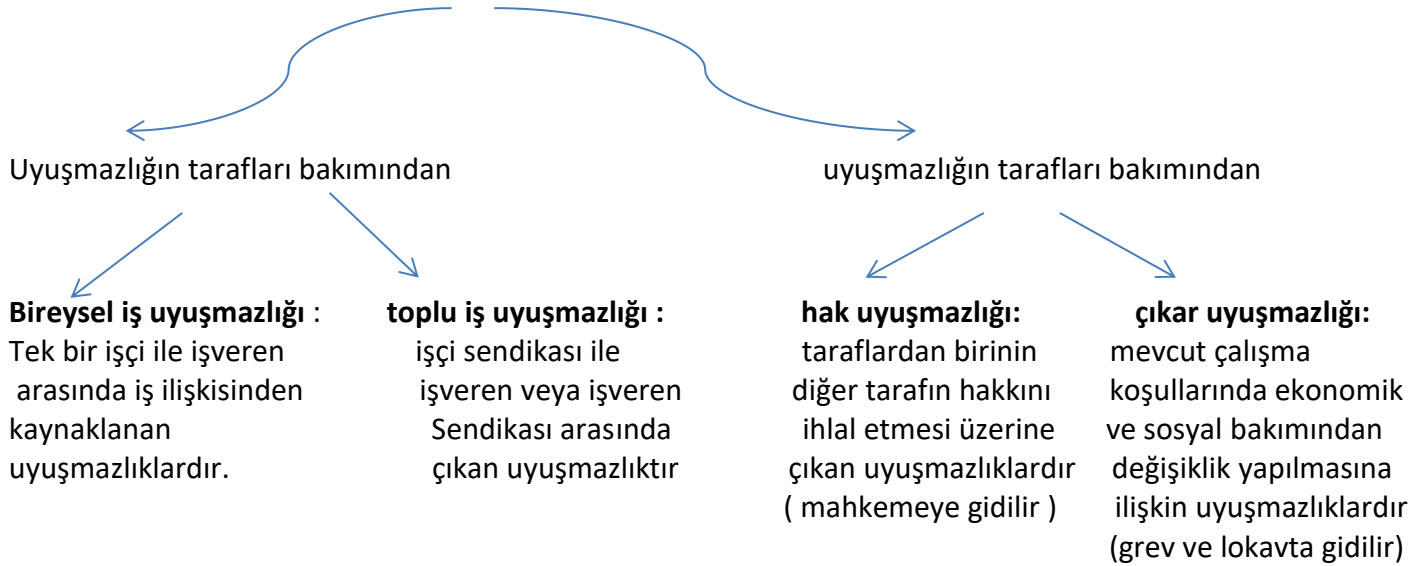
İŞ VE SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU ÜNİTE 6 ÖZET

- Memurlar ve diğer kamu görevlilerine toplu sözleşme hakkı “ **2010 yılında** ” verilmiştir.
- İşçi tarafı olarak toplu iş sözleşmesi yapma ehliyetin” **işçi sendikaları** ” sahiptir.
- Toplu iş sözleşmelerinde yer alan, iş sözleşmesinin yapılması , muhtevası ve sona ermesi ile ilgili hususları düzenleyen hükümlere “ **toplu iş sözleşmesinin normatif hükümleri** ” denir.
- **Toplu iş sözleşmesi türleri** şunlardır ;
 - ❖ Aynı iş kolunda bir işyerini kapsayan toplu iş sözleşmesine “ **işyeri toplu iş sözleşmesi** ” denir.
 - ❖ Aynı iş kolunda birden çok işyerini kapsayan toplu iş sözleşmesine “ **toplu iş sözleşmesi** ” ya da “ **grup toplu iş sözleşmesi** ” denir.
 - ❖ Bir gerçek kişiye ya da tüzel kişiye veya kamu kurum veya kuruluşuna ait aynı işkolunda birden çok iş yerine sahip bir işletme için yapılan toplu iş sözleşmesine “ **toplu iş sözleşmesi** ” denir.

Not : Aynı iş yerine ait **farklı işkollarındaki işyerleri için işletme toplu iş sözleşmesi** yapılmaz.
- Toplu iş sözleşmelerinin yürürlük süresi en az “ **1 yıl** ” en çok “ **3 yıldır** ”
- İş sözleşmelerinde , toplu iş sözleşmesine göre işçinin lehine hükümler olması halinde “ **iş sözleşmesi hükümleri uygulanır.** ”
- İşçiye **yararlılık ilkesi** iş hukukunun temel prensiplerindendir.
- Toplu iş sözleşmesi yapılmasının ilk aşaması “ **yetki tespiti** ”
- **Toplu iş sözleşmesinin aşamaları** şunlardır ;
 - ❖ Yetki tespiti
 - ❖ Çağrı
 - ❖ Toplu iş sözleşmesi
 - ❖ Arabuluculuk
 - ❖ Grev veya lokavt
 - ❖ Toplu iş sözleşmesi
- Sendikaların toplu iş sözleşmesi yapabilmesi için yetki tespitini “ **çalışma ve sosyal güvenlik bakanlığı** ” yapar.
- Yetki belgesi çalışma ve sosyal güvenlik bakanlığı **tarafından 6 iş günü** içinde verilir.
- Toplu görüşmeye **çağrı “ 15 gün”** içinde yapılır. Bu Süre içinde çağrı yapılmazsa yetki belgesinin hükmü kalmaz.***
- Toplu iş sözleşmesinin imza tarihinde taraf sendikasına üye olan işçiler “ **sözleşmenin yürürlük tarihinden itibaren** ” sözleşmeden yararlanırlar.
- İşveren vekilleri işçi **sendikasına üye olmadıklarından** toplu iş sözleşmesinden yararlanamaz.
- **Teşmil** ; uygulanmakta olan toplu iş sözleşmesinin uygulama alanını, aynı iş kolunda faaliyette bulunan ancak yürürlükteki toplu iş sözleşmesinin tarafı olmayan işçi ve işverenleri de kapsayacak şekilde Bakanlar kurulu kararı ile genişletilmedir.
- Bakanlar kurulu teşmil kararı vermeden önce **Yüksek Hakem kurulunun** görüşünü alır.
- Teşmil yoluyla toplu iş sözleşmesinde “ **toplu iş sözleşmesinin normatif hükümleri teşmil edilebilir.**” Borç doğuran hükümler teşmil edilemez.
- Toplu görüşmeler sırasında mevcut çalışma koşullarında ekonomik ve sosyal açıdan değişiklik yapılmasına ilişkin çıkan uyuşmazlıklara “ **toplu çıkar uyuşmazlığı**” denir.
- **Toplu iş uyuşmazlıklarının barışçı çözüm yolları** ;
 - ❖ Uzlaştırma
 - ❖ Arabuluculuk
 - ❖ Tahkim
 - Gönüllü tahkim

➤ Zorunlu tahkim

➔ **Toplu görüşmeler sırasında iş uyuşmazlıkları**

- ➔ Toplu iş sözleşmesinden öngörülen yakacak yardımının verilmemesi halinde “ **eda davası** ” açılabilir.***
- ➔ Hak uyuşmazlığına örnek :” **işverenin işçiye ücret ödememesi**”
- ➔ Yorum davalarında tarafların iş mahkemesinin kararlarını temyiz etmesi durumunda Yargıtay **en geç “ 2 ay “ süre içinde kararını verir.**
- ➔ Arabulucunun **15 günlük görev** süresi sonunda anlaşma sağlanamamışsa **arabulucu “ 3 iş günü”** içinde uyuşmazlık tutanağını düzenler.
- ➔ Yüksek hakem kurulu en **az “ 5 üyenin” katılımıyla** toplanır.
- ➔ Özel hakem müessesinin diğer adı “ **isteğe bağlı tahkimdir.**”
- ➔ İşçilerin topluca çalışmamak suretiyle işyerinde faaliyeti tamamen durdurmak veya önemli ölçüde aksatmak amacıyla aralarında anlaşarak veya bir kuruluşun aynı amaçla topluca çalışmamaları için verdiği karara uyarak işi bırakmalarına “ **grev** ” denir.
- ➔ Grev ve lokavtla ilgili olarak ;
 - ❖ Greve sadece toplu çıkar uyuşmazlıklarında gidilebilir.
 - ❖ Lokavt kararı için grev kararı alınması yeterlidir; grevin uygulanmaya başlaması gerekmez.
 - ❖ Grev veya lokavt **kararı 60 gün** içinde alınabilir.
 - ❖ İşçi sendikasının grev kararı alabilmesi için mutlaka toplu görüşme ve arabuluculuk aşamalarından geçilmiş olması gerek
 - ❖ Lokavt kararı , karar tarihinden **itibaren 6 iş günü** içinde karşı tarafa tebliğ edilmek üzere notere ve bir örneği de görevli makama verilir.
- ➔ **Sürekli grev yaşağı olan işler şunlardır ;**
 - ❖ Can ve mal kurtarma işleri
 - ❖ Cenaze işleri
 - ❖ petrokimya işleri
 - ❖ Banka hizmetleri
 - ❖ Kamu kuruluşlarınca yürütülen itfaiye hizmetleri
 - ❖ Şehir içi deniz ulaşım işleri

Not :” **ticaret ve büro hizmetleri** “ bunlar arasında yer almaz.
- ➔ **Sürekli grev yaşağı olan işyerleri şunlardır ;**
 - ❖ Mezarlıklar
 - ❖ Milli savunma bakanlığı ve jandarma genel komutanlığı ile sahil güvenlik komutanlığınca doğrudan işletilen iş yerleri
- ➔ 100 işçinin çalıştığı işyerinde en **az “25”** kişinin grev oylaması talebinde bulunması halinde oylama yapılır.
- ➔ Grev oylaması , talep tarihinden **itibaren 6 iş günü** içinde yapılır. Oylamaya ilişkin **itirazlar 3 iş günü** içinde mahkemeye yapılır.

- Karar verilmiş veya başlanmış olan kanuni bir grev veya lokavtın ertelenmesinin sebebi “ **genel sağlığı ve milli güvenliği bozucu nitelikte olması** ” dır
- Karar verilen ya da uygulanmakta olan bir lokavtın kanun dışı olup olmadığı “ **iş mahkemesi** ” tarafından tespit edilir. Mahkeme **1 ay içinde** karar verir.
- **Greve ve lokavta katılamayacak işçiler** şunlardır ;
 - ❖ Niteliği bakımından sürekli olmasında teknik zorunluluk bulunan işlerde faaliyetin devamlılığını sağlamak
 - ❖ İşyerinin güvenliğini , makine ve demirbaş eşyaların, araç- gereçlerin, hammadde ve yarı mamullerin korunmasını, gözetilmesini , bozulmamalarını sağlamak.
 - ❖ İşyerinde hayvan ve bitkilerin korunmasını sağlamak üzere çalışmak zorunda bırakılabilirler.
- İşyerinde en fazla “**8 grev gözcüsü**” bulundurulabilir.
- **Grev gözcüsü** , işçi sendikasının kendi üyelerinin greve uyup uymadıklarını denetler.
- Grev gözcülerinin işyerine giriş-çıkışı önlemleri giren veya çıkanları kontrol amacıyla dahi durdurmaları yasaktır.
- İşyeri çerçevesinde grevciler ve gözcüler barınma yeri kuramazlar.
- Lokavt gözcüsü bulundurma hakkı “ **işveren sendikasına** ” aittir.
- Grevin uygulamaya konulması için **verilen 60 günlük süre** “ **grev kararının karşı tarafa tebliğ tarihinde** ” başlar.
- Greve başlamadan **6 işgünü önce karşı tarafa** bildirilmelidir.
- Başladığı yolculuğu yurt içindeki varış mahallerinde bitirmemiş deniz, hava ve kara ulaştırma araçlarında grev ya da lokavt yapılmasına ilişkin “ **grev ve lokavt yapılması geçici olarak yasaktır** ”
- Grev uygulayan işçi sendikasının işyerindeki üye sayısı 1000 dir. Sendikanın **en az “ 750 üyesinin ”** üyelikten ayrılması halinde grev mahkemece sona erdirilir. (100.3/4 → 750)
- Ekonomik ve sosyal konseyde temsil edilen işçi ve işveren sendikaları arasında işkolu düzeyinde yapıla sözleşme türü “ **çerçeve sözleşmesi**” dir. En az **1 en çok 3 yıl** için yapılır.***
- Toplu iş sözleşmesinde yer alan “ **sendika temsilcilerine oda tahsisi** ” sözleşmenin “ **borç doğuran hükümleri** ” arasında yer alır.***
- Toplu iş sözleşmesinin yapılmasında herhangi bir uyuşmazlığın olmaması durumunda” **arabuluculuk** “ safhası bulunmaz.*** Safhalar ;
 - ❖ Yetkili bir işçi sendikası
 - ❖ Toplu görüşmeye çağrı
 - ❖ Toplu görüşme
 - ❖ Toplu iş sözleşmesi imzalanması
 - ❖ Yetki belgesi başvurusu

*** İŞARETİ olan yerler çıkmış sorulardır...

NOT : İZİNSİZ OLARAK başka grup ve sayfalarda paylaşılması YASAKTIR. Lütfen EMEĞE SAYGI ...

İYİ ÇALIŞMALAR ☺ KOLAY GELSİN ☺

Yeter ki yürekten istesin ve bunun için çaba sarf etsin. Hiçbir şey için geç değil.